

Образец на учебен план

Целева аудитория

Обучители в сферата на професионалното обучение и образование

Цел (50-60 думи)

Целта на този учебен план е да запознае обучаемите с трите основни стратегии за намаляване на пластмасовите отпадъци. За да се постигне това, обучаемите ще оценят ефективността на стратегиите както на лично ниво, така и от гледна точка на работното място.

Резултати (1-3 резултата)

- Демонстриране на методи за намаляване на пластмасовите отпадъци в личен и професионален контекст, като минимизиране на отпадъците и стратегии за рециклиране
- Оценяване ефективността на различни стратегии за намаляване на пластмасата, като стратегии за намаляване, повторна употреба, рециклиране и нулеви отпадъци
- Анализирание на стратегиите за устойчивост и идентифициране на ползите от намаляването на пластмасовите отпадъци в големите търговски предприятия

Незадължително Теоретична основа (200-400 думи)

Нулеви отпадъци: “Опазването на всички ресурси чрез отговорно производство, потребление, повторна употреба и възстановяване на продукти, опаковки и материали без изгаряне и без изхвърляне в земята, във водата или въздуха, което би застрашило околната среда или човешкото здраве.” (Zero Waste International Alliance, 2018)

Намаляване, повторно използване, рециклиране: Намаляване: Намаляване на количеството

материал, който купуваме и потребяваме, Повторно използване: След като имаме материала, опитваме се да го използваме повторно възможно най-много пъти, и Рециклиране: Рециклиране на материал чрез организирано събиране

Кръгова икономика: “Кръговата икономика е модел на производство и потребление, който включва споделяне, даване назаем, повторна употреба, ремонт, обновяване и рециклиране на съществуващи материали и продукти възможно най-дълго време. По този начин се удължава жизненият цикъл на продуктите.” (European Parliament, 2024)

Детайли на учебния план

Заглавие на учебния план	Алтернативни решения за пластмасови отпадъци в лична и професионална среда
Умения на 21 век	● Сътрудничество ● Комуникация ● Креативност ● Критично мислене ● Решаване на проблеми ● Вземане на решения
Времетраене	Дейност 1: 30 минути Дейност 2: 20 минути Дейност 3: 30 минути Сценарий 1: 20 минути
Организиране на учебното пространство	● по групи (Дейност 1 и Сценарий 1) ● индивидуално (Дейност 2) ● по двойки (Дейности 2 и 3)
Необходими материали/ресурси	Дейности 1 и 2: ● Материали за раздаване ● Химикали/Маркери Сценарий 1: ● Материали за раздаване на сценария ИЛИ ● Екран/проектор и лаптоп Дейност 3: ● Достъп до интернет през смартфон или лаптоп

Предварителни изисквания	Материали от учебен план 1
Финално оценяване (ако е приложимо)	Формат за есе: Обяснете защо стратегията за намаляване е най-ефективна и предпочитана в сравнение с повторната употреба и рециклирането.
Допълнителни ресурси	The 6Rs: https://practicalaction.org/learning/waste/the-6-rs/ Waitrose Sustainability Plan: https://www.waitrose.com/ecom/content/sustainability/plastic-reduction
Референции	Charles, D., & Kimman, L. (2023). <i>Plastic Waste Makers Index 2023</i>. Minderoo Foundation. Ellen MacArthur Foundation. (2021). <i>The new plastics economy: Rethinking the future of plastics & catalysing action</i>. Ellen MacArthur Foundation. European Environment Agency. (2023). <i>Waste prevention and circular economy</i>. https://www.eea.europa.eu/en/newsroom/news/circular-economy-target-monitoring-waste-prevention European Parliament. (2015). <i>Circular economy: Definition, importance, and benefits</i>. https://www.europarl.europa.eu/topics/en/article/20151201STO05603/circular-economy-definition-importance-and-benefits United Nations Environment Programme. (2022). <i>Guide to reducing plastic waste in schools</i>. United Nations Environment Programme. (n.d.). <i>Beat plastic pollution</i>. Retrieved September 25, 2024, from https://www.unep.org/interactives/beat-plastic-pollution/ U.S. Environmental Protection Agency. (n.d.). <i>What you can do to reduce plastic waste</i>. Retrieved September 25, 2024, from https://www.epa.gov/plastics/what-you-can-do-reduce-plastic-waste World Wildlife Fund. (n.d.). <i>Top tips to reduce your plastic footprint</i>. Retrieved September 25, 2024, from https://www.wwf.org.uk/updates/top-tips-reduce-your-plastic-footprint

Учебен план за дейности и сценарии #1 (вкл. 1-3 дейности и 1-2 сценария)

Дейност 1 : Класиране по ефективност на стратегиите за намаляване, повторна употреба и

рециклиране

Обща информация:

Тази дейност насърчава обучаемите да оценят и класират ефективността на три ключови стратегии за управление на отпадъците, свързани с пластмасата: Намаляване, Повторна употреба, Рециклиране (англ. Reduce, Reuse, Recycle). Работейки в групи, обучаемите ще разгледат примери на такива стратегии от реалния свят, както в личен, така и в професионален контекст, ще обсъдят плюсовете и минусите на всяка от тях и ще представят аргументите си за класацията.

Времетраене: 30 минути

Инструкции:

Стъпка 1: Въведение в дейността

Обяснете на обучаемите, че ще работят в групи, за да обсъдят предимствата и недостатъците на всяка стратегия (Намаляване, Повторна употреба, Рециклиране) и след това трябва да ги класират въз основа на това как смятат, че стратегиите ще въздействат върху намаляването на пластмасовите отпадъци.

Раздайте лист 1 на групата.

Стъпка 2: Групова работа:

Разделете обучаемите на групи от 3-4. Ако е възможно, уверете се, че всяка група има представители с различни гледни точки и опит.

Задача: Всяка група трябва да обсъди плюсовете и минусите на отделните стратегии, като вземе предвид фактори като дългосрочно въздействие върху околната среда, доколко лесно е да се изпълнят, какви са разходите и дали ще доведат до промяна в поведението.

След това групите ще класират трите стратегии според ефективността им за справяне с пластмасовите отпадъци и ще допълнят с примери в личен и професионален план.

Стъпка 3: Споделяне и дискусия

Поканете всяка група да представи своето класиране и мотиви.

Размисли:

Предизвикайте целия клас да разсъждава като попитате следното:

- Коя стратегия повечето групи определят като най-ефективна и защо?
- Как личните и професионалните примери се различават по отношение на предизвикателствата и решенията?
- Какво ви изненада в дискусиите и класациите?

Стъпка 4 (по избор): Споделете с обучаемите тази графика, показваща йерархията в класирането по ефективност на стратегиите за намаляване на отпадъците.

Графика 1: Иерархия на отпадъците

Съвети за фасилитатора:

Използвайте следните примери като референция

Стратегия	В личен план	На работното място
1.Намаляване	Избягване на пластмаси за еднократна употреба, купуване на продукти с по-малко опаковки, намаляване на потреблението.	Купуване на едро с цел намаляване на отпадъците от опаковки, намаляване на ненужната пластмаса при производството на продукти.
2.Повторна употреба	Използване на торбички, съдове и бутилки за многократна употреба.	Насърчаване използването на опаковки за многократна употреба във веригите за доставки, повторно използване на офис консумативи или обновяване на старо оборудване.
3.Рециклиране	Сортиране на пластмасови отпадъци за рециклиране, използване на рециклирани пластмасови продукти.	Прилагане на корпоративна програма за рециклиране, дизайн на продукти с рециклирани материали или осигуряване на правилно рециклиране на промишлени отпадъци.

Дейност 2: Лични стратегии за намаляване

Обща информация: Тази дейност насърчава обучаемите да обмислят своите лични стратегии за намаляване на отпадъците от пластмаса. Чрез оценяване на вероятността от прилагане на различни стратегии, обучаемите ще се сблъскат с трудностите, свързани с редуциране на пластмасовите отпадъци и значението на личната отговорност в борбата срещу замърсяването с пластмаса.

Времетраене: 20 минути

Инструкции:

Стъпка 1: Въведение в дейността

Инструктирайте обучаемите, че ще работят индивидуално и след това по двойки, за да попълнят лист, в който ще оценят вероятността за прилагане на стратегиите за намаляване в личния си живот.

Стъпка 2: Материал за раздаване

Раздайте материалите и обяснете, че класирането се извършва по скала 1-3, като 1 е „с най-малка вероятност“ а 3 е „с най-голяма вероятност“. Помолете ги да направят класирането си според това колко вероятно е да приложат всяка от стратегиите. Насърчете ги да отговарят честно и без да се притесняват.

Стъпка 3: Работа по двойки и споделяне

След като обучаемите попълнят материала, помолете ги да се разделят по двойки. Ще трябва да обсъдят своите отговори. Примерни въпроси:

Какви стратегии сте опитвали преди? Как личните обстоятелства влияят върху способността за намаляване на пластмасата около вас?

Стъпка 4: Споделяне в голяма група

Поканете трима или четирима обучаеми да споделят своите оценки и разсъждения в по-голямата група.

Размисли:

Задайте следния въпрос на групата: „Индивидуалната отговорност достатъчна ли е?“

Оставете ги да споделят мнения, като се редуват. Ако е необходимо, споделете някои факти, свързани с генерирането на пластмасови отпадъци. Помолете обучаемите да обсъдят ролята на системните промени спрямо ролята на личната отговорност.

Сценарий 1: Отпадъци от супермаркетите

Времетраене: 20 минути

Инструкции:

Стъпка 1: Представете сценария и възможностите за избор на обучаемите.

Стъпка 2: Помолете ги да се разделят на групи и да анализират възможностите, с които разполагат. За всеки избор помолете обучаемите да помислят:

а) Защо това е най-добрата опция?

б) Защо това може би не е най-добрата опция?

Помолете ги да направят своя избор и да назоват поне 3 ограничения от реалния свят, с които могат да се сблъскат (например разходи, поведение на клиента, верига на доставки).

Стъпка 3: Всяка група трябва да сподели своя избор и мотивите си с голямата група.

Стъпка 4: Анализирайте обратната връзка в голямата група и проучете възможни хибридни или компромисни решения.

Сценарий:

Вие сте генерален мениджър на голяма верига супермаркети и силно желаете да намалите пластмасовите отпадъци. Въпросът обаче е по-сложен, отколкото изглежда. Докато супермаркетът разчита в голяма степен на найлонови торбички, опаковки за храни и съдове за готвените ястия, алтернативите често са по-скъпи и могат да нарушат процеса на работа. Тревожите се също за това как биха реагирали клиентите и доставчиците. Трябва да балансирате между цената на промяната, удобството на клиента и въздействието върху околната среда. Въпреки че искате да направите значима промяна, не сте сигурни как да започнете, без да засегнете печалбите или удовлетвореността на клиентите.

Избори:

1) Въведете хибридно решение за опаковане:

Вместо да елиминирате изцяло пластмасата, вие решавате да работите с доставчиците, за да въведете постепенно по-устойчиви опции за опаковане. За артикули с голям обем, като плодове и зеленчуци, предлагате на клиентите опцията да избират между традиционни пластмасови или компостируеми опаковки, като оценявате реакцията им преди да се ангажирате с пълно преминаване към новите опаковки. Това позволява гъвкавост при оценката на разходите за алтернативни опаковки.

2) Стартирайте програма за чанти за многократна употреба и станции за презареждане на продукти:

Стартирате кампания „Донесете своя собствена чанта“, предлагаща стимули като отстъпки или точки за лоялност за клиенти, които си носят чанти за многократна употреба. В същото време въвеждате станции за презареждане за обикновени домакински стоки като перилни препарати, зърнени храни и снаксове. Това намалява пластмасовите опаковки и дава на клиентите свободата да носят свои собствени съдове. Въпреки че се изисква предварителна инвестиция, това позволява промяната да стане постепенно, без цялостно преразглеждане на системата за опаковане.

3) Сътрудничество с местни производители и екологични групи:

Партнирате си с местни доставчици, за да тествате пилотни програми за използване на по-устойчиви опаковки за специални или първокласни продукти. В същото време си сътрудничите с

екологични групи, за да организирате общността „Дни без пластмаса“, където клиентите се насърчават да пазаруват без да използват пластмаса. Тези събития спомагат за повишаване на осведомеността и демонстрират ангажимента на магазина за намаляване на пластмасовите отпадъци. Инициативата също така ви позволява да проучите доколко са осъществими по-дългосрочни промени, без незабавно да поемате значителни разходи.

Обратна връзка:

Обратна връзка за Избор 1:

Обмислен, балансиран избор. Тази стратегия предлага практическа средна позиция чрез въвеждане на компостируеми опаковки, без да претоварва системата. Позволява ви да проверите интереса на клиентите и да оцените разходите, преди да се ангажирате с пълно преминаване към нови опаковки. Но този подход все още разчита на пластмасата в краткосрочен план, а това дали клиентите ще го приемат, зависи от разликите в цените.

Обратна връзка за Избор 2:

Отличен избор. Насърчаване на използването на торбички за многократна употреба и въвеждането на станции за презареждане е проактивен начин за намаляване на пластмасовите отпадъци. Докато станциите за презареждане изискват известна първоначална инвестиция и може да се наложи клиентите да бъдат обучавани как да ги ползват, тази опция директно намалява пластмасата за еднократна употреба. Но тук предизвикателство може да се окаже едновременно съблюдаване на регулациите за хигиената и отпадъците и справянето с навиците на клиентите.

Обратна връзка за Избор 3:

Силен избор, ръководен от общността. Сътрудничеството с местни доставчици и провеждането на „Дни без пластмаса“ повишава информираността и демонстрира ангажимента на вашия супермаркет за намаляване на отпадъците. Предлага начин клиенти и доставчици да бъдат ангажирани в процеса без нужда от големи предварителни разходи. Въпреки това може да се разглежда по-скоро като символичен жест, освен ако не се комбинира с дългосрочни вътрешни промени в системите за управление на опаковките и отпадъците.

Дейност 3: Казусът “Waitrose”

Времетраене: 30 минути

Обща информация:

В тази дейност обучаемите ще анализират напредъка на веригата супермаркети Waitrose по отношение намаляването на пластмасовите отпадъци чрез техните устойчиви практики. Ще разгледат подходите на Waitrose в три ключови области: опаковане, съдове и торбички. Обучаемите ще обсъдят ползите от тези практики, както по отношение на въздействието върху околната среда, така на база финансовите или социалните ползи за супермаркета. Дейността насърчава критичното мислене за корпоративната отговорност и устойчивостта.

Времетраене:

20-25 минути

Инструкции:

Стъпка 1: Въведение в дейността

Обяснете на обучаемите, че ще анализират подхода на Waitrose към устойчивостта и след това ще работят по двойки, за да обсъдят мненията си по казуса. Обучаемите ще направят оценка на усилията на супермаркета в три области: опаковки, съдове и торбички и ще идентифицират по-широките ползи, които тези стратегии носят, отвъд просто намаляването на пластмасата.

Стъпка 2: Анализ на казуса:

Споделете с обучаемите линка към [вебсайта на Waitrose](#), от който се вижда напредъкът им в намаляването на пластмасите, като се подчертават ключови инициативи, свързани с опаковките, съдовете и торбичките за многократна употреба.

Стъпка 3: Работа по двойки и споделяне

Разделени по двойки, обучаемите трябва да обсъдят следните въпроси:

- Какъв подход предприе Waitrose в своите усилия по отношение на а) Опаковките?, б) Съдовете?, в) Торбичките?
- Какви са социалните и финансови ползи за Waitrose извън прякото въздействие от намаляването на пластмасовите отпадъци? (Вземете по внимание: лоялност на клиентите, репутация на марката, спестяване на разходи или ангажираност на общността.)

Насърчете обучаемите да помислят върху това как подходът на Waitrose постига баланс между устойчивостта и бизнес съображенията.

Стъпка 4: Споделяне:

Поканете 3-4 двойки да споделят своите мнения и констатации с по-голямата група.

Обобщение:

Поканете обучаемите да помислят върху важността на устойчивите практики в големите компании и как тези стратегии могат да служат като модели за други бизнеси. Помолете ги да се замислят дали такива инициативи могат лесно да бъдат възприети от други компании и с какви предизвикателства могат да се сблъскат ако го направят.

Съвет за фасилитаторите:

Насърчете обучаемите да мислят отвъд ползите за околната среда и да проучат как компании като Waitrose могат да използват устойчивостта, за да подобрят публичния си имидж, удовлетвореността на клиентите и рентабилността.

Дейност 1:

Класирайте стратегиите за **Повторно използване**, **Рециклиране** и **Намаляване** според ефективността. Използвайте примери за лични и работни стратегии

	Лични стратегии	Стратегии на работното място
1.		
2.		
3.		

Намаляване на личните пластмасови отпадъци

Вероятност за
въвеждане (1 ниско,
3 високо)

	Носете чанти за многократна употреба в супермаркета	
	Носете чанти за многократна употреба за храни в супермаркета	
	Избягвайте покупки на храни, които включват излишна пластмаса (напр. моркови в пластмасови торбички)	
	Пазарувайте от фермерския пазар	
	Избирайте дрехи, направени от естествени влакна (избягвайте платове, направени от пластмаса - полиестер, акрил, найлон)	
	Носете съд за многократно ползване при покупка на кафе	
	Носете бутилка за вода за многократно ползване	
	Използвайте повторно стъклени буркани вместо да купувате пластмасови съдове	
	Сменете четката си за зъби с такава, направена от бамбук	
	Избягвайте купуването на пластмасови съдове за храна (приоритизирайте стъклени или металните)	
	Носете ваши съдове, когато си вземате храна за вкъщи	
	Отказвайте сламки или си носете собствени сламки	